

Desatero pražského cestujícího

aneb

Jak užívat služeb MHD ke vzájemné spokojenosti

8. Vandalismus

"Útočištěm vandalů je především naše lhostejnost."

Rozbitá a poškrábaná skla, počmárané stěny, zničené sloupky na zastávkách, nefungující osvětlení, chybějící informační tabule, rozřezané sedačky... Výčet vandalských činů v prostorách a na zařízeních pražského Dopravního podniku by vydal na pěkně dlouhý seznam. Jak dlouhý by však byl seznam jmen lidí, kteří se nebáli proti vandalům postavit nebo na jejich činy upozornit? Možná nám dnes vandalismus ani nepřijde jako něco nenormálního, spíše se uklidňujeme tím, že tu zkrátka vždycky byl a vždycky bude. Skutečně se nedá říci, že by vandalismus byl zcela novým fenoménem a můžeme se tedy přít o to, zda je či není nevyhnutelnou součástí každé společnosti a zda jeho míra dnes narůstá či klesá. Z praktického hlediska je pro nás ovšem podstatnější jiné

tvrzení: Vandalismus tu prostě existuje a je třeba s ním něco dělat.

Proč bychom zrovna my měli proti vandalismu bojovat? Není to přeci záležitost policie? Vandalismus je samozřejmě v první řadě věcí policie, ta ovšem jen velmi těžko dopadá pachatele vandalských činů a už vůbec nemá šanci těmto mnohdy uličnickým kouskům předcházet. Cestující se však nacházejí v jiné pozici než policie, jsou často přímo na místě činu a vandalské akci (bohužel většinou nečinně) přihlížejí. Že je v takovém případě dobré zakročit, je nasnadě hned z několika důvodů. Měli bychom si uvědomit, že zařízení, na které dostal vandal zásluku, je určeno i pro nás a naše lhostejnost k vandalským činům může způsobit, že až jednou budeme potřebovat služeb tohoto zařízení využít, zůstane u pouhého přání. A i když se nám zdá, že poničené zařízení bychom stejně nikdy nepoužili, jsou tu i všichni ostatní cestující, kteří nám budou za naše jednání vděční.

Ono se vám to lehkou rukou řekne, ale zkuste se proti takovému vandaloovi ozvat! Akorát tím riskujete, že si svoji agresivitu začne vybíjet na vás... Toto bývá častý argument. Každý z nás se do jisté míry bojí vyslovit nahlas svůj názor v obavách ze zpětných reakcí, ať už verbálních nebo fyzických, navíc vandalové svou agresivitu nikterak neskrývají. Věřte však, že zas tak nebezpeční nejsou. Jejich odvaha končí právě u předmětů, které se jejich řádění nemohou bránit a ani nemohou proti nim svědčit. Z lidí mají vandalové strach, neboť velmi dobře ví, že nejsou v právu a že se jim nikdo nezastane. Naopak cestující může počítat s podporou dalších slušných lidí, jichž je naštěstí stále většina. Vždyť to koneckonců všichni známe ze své vlastní zkušenosti - sami se obvykle proti nikomu neozveme, ale když tak někdo jiný učiní, bez rozpaků ho podpoříme, neboť víme, že se svým názorem nejsme osamoceni. Ještě lepší by ovšem bylo, kdybychom to byli my, kdo se ozve jako první. Pokud vandal vypadá skutečně nebezpečně nebo jich je vícero a hrozí tím pádem riziko, že by na naši výtku mohla přijít agresivní reakce, upozorníme na tyto lidi příslušné osoby. Pokud se námi sledované výtržnosti dějí na ulici (např. ničení autobusové zastávky), je nejlepší urychleně vyhledat policisty, pokud se tak děje přímo v prostorách a dopravních prostředcích Dopravního podniku, stačí oslovit řidiče nebo dispečera ve stanici metra. Ti již budou přesně vědět, jak dále postupovat.

Má však všechno tohle smysl? Okřiknete vandala, ale jeho úmysl mu tím nevymluvíte, beztak dříve nebo později něco zničí. Pokud jednáme v souladu se svým svědomím, má každý náš čin smysl, alespoň pro nás. Aby takové jednání mělo smysl i navenek, nesmíme s ním zůstat osamoceni. Bylo by iluzorní domnívat se, že najednou se ze dne na den budou proti vandalům ozývat všichni. Nejlepší je proto jít spolucestujícím příkladem, ozvat se jako první a ukázat tak ostatním, že není výrazem ponížení, ale naopak hrdosti bránit zařízení sloužící všem před bezohlednými zločinci. Až bude jednou většina z nás uvažovat a chovat se tímto způsobem, jistě dojde k výraznému omezení vandalismu. Útočištěm dnešních vandalů je totiž především naše lhostejnost. Dokážeme-li ji potlačit či se jí úplně zbavit, dopadnou stejně i vandalové.